

PROTOCOL DE BENESTAR ANIMAL, SEGURETAT I REGLAMENT D'ORDRE DE LES CAVALCADES I PASSEDES DE LA FEDERACIÓ CATALANA DELS TRES TOMBS

ÍNDEX

Introducció

1. Festa i responsables

2. Organització

3. Participants

4. Cavalcada - Passada

5. Aportacions exteriors

6. Recomanacions pròpies per la Trobada Nacional

7. Conclusions

8. Decàleg dels Tres Tombs

INTRODUCCIÓ

El concepte de benestar animal, d'acord amb el més gran acord internacional, inclou tres elements fonamentals: el funcionament adequat de l'organisme, l'estat emocional de l'animal i la possibilitat d'expressar alguns comportaments importants propis de l'espècie.

Així doncs, les definicions més acceptades de benestar animal es basen en una aproximació multidimensional als equins, que inclou tant l'estat físic com l'estat mental dels animals i la seva conducta.

Alguns indicadors directes, basats en animals, generalment proporcionen el reflex més fiable de l'estat de benestar real de l'animal malgrat que sovint no té en compte els perills reals i potencials pel benestar dels èquids i constitueixen una fotografia puntual de l'animal que pot no ser totalment completa.

Els mètodes indirectes d'avaluació de benestar animal no es poden mesurar en els èquids sense tenir en compte el seu entorn. Cal inferir en variables en l'ambient de l'animal i en la interacció amb els humans que afecten o potencialment poden afectar o posar en risc els indicadors de benestar directes basats en els èquids.

Això ens indica que per avaluar el benestar dels animals es necessiten indicadors objectius que hagin estat prèviament validats.

En conjunt, aquests indicadors han d'aportar informació sobre els diferents elements que integren el concepte de benestar animal i són els que desenvoluparem en aquest protocol de benestar animal que la federació catalana dels Tres Tombs, amb la ferma voluntat d'unir les tradicions, el benestar animal dels èquids i la convivència responsable amb ells, vol desenvolupar per tal d'organitzar i coordinar les cavalcades, passades i trobades que es facin arreu del nostre país.

Aquest protocol serà d'obligat compliment per a tots els associats de la federació i s'haurà d'aplicar en les cavalcades, passades i trobades, ja que reflectirà el que correspon a l'organització, logística i benestar animal i es desplegarà en totes les activitats organitzades directament per la Federació i les entitats associades.

Cal recordar que el treball que veurem en aquest protocol, les pautes de treball, les dades de participació i gestió i un gruix important d'aportacions d'aquest protocol, són el resum de més de vuit anys de treball dels associats de la federació que, amb el seu coneixement, les seves experiències i les aportacions imprescindibles del coneixement i la realitat dels treballs quotidians a la festa, han debatut amb els seus associats, amb els seus companys de comarca, regió i província, fins a participar en l'aprovació en assemblea general d'aquest protocol.

Els quatre grans referents i organitzadors de la festa dels Tres Tombs, són, la Generalitat de Catalunya, els ajuntaments dels pobles participants, les associacions que organitzen els Tres Tombs i els veterinaris que treballen en el control del benestar dels èquids participants.

Aquest protocol, junt amb els plans d'autoprotecció signats amb els Ajuntaments i el treball meticulós i precís dels veterinaris contractats per fer el control dels èquids, esdevenen, doncs, els pilars bàsics per gaudir i desenvolupar les cavalcades i passades, amb el control científic necessari per mantenir el benestar animal, que junt amb una organització moderna i eficaç i la passió i orgull que caracteritza al nostre món traginer fan de la nostra festa la major mostra tradicional i popular, amb animals, del nostre país.

La nostra festa té, sempre i en tot moment, les portes obertes a què la ciutadania comprovi el nostre treball i la nostra feina.

Des de les 7 del matí, hora en què iniciem les concentracions fins a les 15 h, aproximadament, quan els èquids tornen cap als seus estables, estem permanentment monitorats, sense res a amagar i ensenyant a tothom com fem i preparem els carros i carruatges i guarnim els cavalls i egües, restant oberts a la inspecció i control de les autoritats locals, de les autoritats de la Generalitat i a les revisions i control que els veterinaris fan en les passades.

Com ja hem fet fins ara i d'aquí endavant, cada any, els associats i col·laboradors, reunits en assemblea, aportaran les experiències viscudes en les cavalcades i passades fetes, per anar millorant aquest protocol, tot restant sempre amatents a rebre informacions, consells o recomanacions que facin que el benestar animal estigui en tot moment en el punt capdavanter del nostre projecte.

1) FESTA I RESPONSABLES

Les festes dels Tres Tombs de Catalunya tenen com a activitat principal la realització d'una cavalcada d'èquids –cavalls, ases, someres–, en alguns casos nominades passades, que a cavall, amb carros i carruatges de tota mena, fan un recorregut o tres voltes pels pobles i ciutats de Catalunya, en representació del patrimoni històric del transport del nostre país.

En el decurs de la cavalcada es beneeixen els animals, juntament amb els animals que les veïnes i veïns porten a la festa. És una festa amb el format de processó, amb un punt de sortida i un d'arribada i es fan en honor de sant Antoni Abat, patró dels animals domèstics, sobretot els de peu rodó.

Durant el primer segle la benedicció dels animals i els Tres Tombs es feien amb tota naturalitat, perquè cavalls i ases eren animals corrents en la vida quotidiana de la ciutat. Quan la presència d'aquests animals a Catalunya quedà arraconada, la celebració es va organitzar en aquest format com a homenatge als animals de peu rodó, que en el curs de la història han estat motor econòmic i social de la nostra societat.

Quatre són els responsables de la realització de la festa:

1.1 – Generalitat de Catalunya

Des dels seus departaments d'Acció Climàtica i de Cultura, amb tota la seva organització, ordenació i reglamentació, vetlla, dona suport i supervisa les activitats de les festes dels Tres Tombs, en tots els seus vessants: benestar animal, organitzatiu i reglamentari perquè aquestes puguin assolir la millor excel·lència.

1.2 – Els Ajuntaments de Catalunya

Els Ajuntaments on es realitzen les festes dels Tres Tombs, són altre participant fonamental de la festa.

La seva ordenació logística i reglamentària de l'ocupació de l'espai públic, la generació dels protocols organitzatius (PAU, SOAP o similar), el suport logístic i humà dels seus serveis municipals i el seu suport informatiu i publicitari són bàsiques en l'èxit de la festa.

1.3 – Associacions organitzadores

Les associacions, la majoria de les quals superen els cinquanta anys d'existència, són l'eix vertebrador de la festa.

Responsables finals de tot el que passi a la festa, treballen els 365 dies de l'any per donar a conèixer a les seves veïnes i veïns la realitat de la festa de forma festiva i tradicional per no oblidar el nostre passat d'història del transport i dels traginers que els feien.

Són els responsables de la inspecció del recorregut previ a la passada; de què el recorregut estigui en bones condicions i que gaudeixi de la seguretat i mides de control que s'hagin pactat amb les autoritats, per evitar situacions de perill, que no hi hagi sorolls i públic massa pròxim als cavalls, del control dels carros i carruatges, dels vehicles de transport i dels passaports de tots els èquids participants.

En els documents de treball, PAU o similar i coordinació constaran, a banda de les dades dels participants, les pautes de les cadenes de comandament, les funcions establertes i els treballs a desenvolupar pels membres i voluntaris de les associacions.

Han de saber amb previsió el nombre de carros i carruatges participants, tot fent una relació dels mateixos per poder ordenar i controlar l'ordre de la cavalcada i el seu bon funcionament; han d'aportar els voluntaris i organitzadors necessaris perquè la festa funcioni correctament, han de fer la formació específica a aquests, i han de donar les pautes i instruccions corresponents a la policia municipal, mossos d'esquadra i veterinaris que col·laboren.

Faran, com a mínim, un cartell informatiu de la festa en el que hauran de constar les dades de la festa, els logotips de l'ajuntament i de l'associació com organitzadors, el de la Federació Catalana dels Tres Tombs com col·laboradora i en el que constarà en lloc visible el Dret d'admissió a la festa, per tal de poder retirar qui no compleixi el reglament de benestar i les més mínimes pautes socials vigents.

L'entitat organitzadora gaudirà de l'assegurança de responsabilitat civil corresponent a l'esdeveniment.

1.4 - Veterinaris

És obligatòria la participació d'una veterinària o veterinari. En el cas que el nombre de carros i carruatges sigui molt gran, s'aconsella que n'hi hagi un mínim de dos.

El veterinari contractat per vetllar el benestar dels cavalls haurà de ser un veterinari clínic de cavalls.

La detecció del problema de salut i condicions corporals inadequades dels cavalls participants en les passades seran responsabilitat del veterinari, així com la detecció de la dosificació del pes de les càrregues. Aquestes informacions les comunicarà als organitzadors perquè prenguin les corresponents mesures correctores.

L'organització posarà a disposició dels veterinaris els elements necessaris per desenvolupar la seva feina i restarà amatent a les seves indicacions i pautes.

2) ORGANITZACIÓ

Els quatre responsables de la festa, per tal de desplegar-la amb la millor realització possible treballaran amb les següents pautes organitzatives, en les que cal tenir en compte que aquesta festa és una festa popular, que vol atansar a la població de Catalunya el coneixement d'un passat històric i patrimonial, però amb unes pautes modernes de desenvolupament i realització.

Per fer-ho així, cal fer un control estricte i rigorós dels participants en la festa, uns convidats per les associacions, altres convidats per les autoritats i altres amb participació espontània en el moment de la festa.

Donades aquestes característiques el primer que assenyalem és la Reserva del Dret d'Admissió, que tenen els organitzadors per tal de preservar les formes i actuacions i bon desenvolupament de les activitats previstes.

Per controlar aquesta participació els organitzadors elaboraran una llista de participants, **tipus Annex 1**, en la que relacionaran el nombre de participants, tipus de carro o carruatge i nombre de cavalls enganxats i muntats, perquè les autoritats i veterinaris gaudeixin de la informació necessària per fer la seva tasca.

Per això no caldrà inscripció prèvia dels carros, carruatges i cavalls que l'organització conegui o hagi convidat, però sí que s'haurà de signar un document, **tipus Annex 2**, per a tots aquells carros, carruatges o cavalls muntats que vulguin participar el mateix dia de la festa, tot acceptant les normes de participació d'aquesta.

2.1 - Permisos i autoritzacions

Tots els animals han d'anar acompanyats de la documentació obligatòria corresponent.

És obligatori presentar, per part dels organitzadors, el document de realització de la passada al DARP per a la realització de concentracions d'animals amb l'antelació de temps que demani l'oficina corresponent.

Els participants gaudiran de l'assegurança de responsabilitat civil corresponent als seus cavalls, carros i carruatges i vehicles.

L'entitat organitzadora haurà de sol·licitar, amb el temps d'antelació necessari, el permís a l'Ajuntament de la localitat on es duu a terme l'activitat. L'entitat organitzadora es compromet a complir amb el PAU pertinent.

2.2 - Realització de la cavalcada

Cal preveure que el lloc on s'ha de dur a terme l'activitat sigui prou gran per donar cabuda als participants. Cal coordinar l'arribada i col·locació dels participants en el lloc destinat per enganxar i desar els camions de transport.

Cal delimitar el màxim possible al públic la zona d'enganxada i desenganxada dels participants, per seguretat pròpia i aliena.

Es reservarà el dret d'admissió a tots aquells animals que no estiguin en condicions òptimes de salut i higiene.

Hi haurà tants punts d'aigua per abeurar els èquids com s'hagi pactat en el projecte.

L'entitat organitzadora aportarà, com a mínim, un veterinari. El veterinari contractat per vetllar el benestar dels cavalls haurà de ser un veterinari clínic de cavalls.

Per facilitar la feina del veterinari, tots els cavalls participants hauran de sortir del mateix punt de partida. En cas que, per necessitats tècniques o organitzatives, hi hagués més d'un punt de sortida, el veterinari gaudirà del suport de l'organització per fer el seguiment en els diferents espais.

En tota la passada el veterinari tindrà el suport d'un membre de l'organització a qui li comunicarà si algun cavall ha d'interrompre el seu recorregut per raons de falta de benestar. En aquest supòsit serà l'organització qui donarà les ordres corresponents per treure el cavall de la passada.

L'organització tindrà una lona preparada que poder aïllar de l'ambient el cavall que necessiti atenció en cas d'accident greu o atenció immediata.

2.3 - Durant el recorregut

L'entitat organitzadora tindrà cura de vetllar que els carros participants realitzin el recorregut amb normalitat i sense entrebancs.

L'entitat organitzadora posarà especial atenció en la confecció del recorregut tenint en compte carrers estrets (o amb vehicles aparcats), giravolts tancats i estrets, baixades i pujades molt pronunciades, paviments reliscosos (passos de vianants, marbres, etc.), i posarà a disposició de l'activitat els elements de protecció necessaris, siguin sorra, gomes o altres.

L'organització serà responsable de la inspecció del recorregut previ a la passada; de què el recorregut estigui en bones condicions i que gaudeixi de la seguretat i mides de control que s'hagin pactat amb les autoritats, per evitar situacions de perill, que no hi hagi sorolls i públic massa pròxim als cavalls i del control de passaports dels èquids participants.

L'entitat organitzadora ha de vetllar per la seguretat dels participants i del públic durant tot el recorregut.

Si el municipi en què es porta a terme l'activitat disposa de Guàrdia Urbana o Policia Local, en cas que es produeixi un incident amb els cavalls, ells seran els interlocutors del cas.

2.4 – En finalitzar

L'entitat organitzadora tindrà cura de vetllar que, un cop realitzada la cavalcada, tots els cavalls, carruatges, carros i altres participants puguin fer la desenganxada i la preparació per la seva tornada a l'origen amb les millors condicions.

2.5 – Per la coordinació.

En diferents apartats anteriors, hem parlat de la necessitat de treballar amb pautes i documents per a la millor organització de les cavalcades.

A curt termini treballarem amb els documents que hem explicat si bé, amb la voluntat d'anar millorant, any rere any, els nostres mètodes, treballarem per desenvolupar, una nova fórmula de treball, que, basada en les tècniques angleses: **SOP**, "*Standard Operating Procedures*"; que podria traduir-se com a "Procediments d'Operacions estàndards", consistirà fonamentalment, a unificar els documents que ja hem comentat: PAU, SOAP's, controls de participació, control de l'ordre, **Annex 1 i Annex 2** i altres que considerem necessaris, per transformar-los en un únic document general en el qual estiguin reflectides totes les instruccions, pautes, ordenances i necessitats que calgui treballar en les cavalcades. Anirem treballant en la seva posada en marxa.

3) PARTICIPANTS

Amb relació als participants en la passada cal tenir en compte els següents apartats:

3.1 - Estat dels animals

Tots els animals han d'anar acompanyats de la documentació obligatòria corresponent.

En la participació de les passades, els animals han d'estar en condicions òptimes per fer l'activitat, tant pel que fa a l'estat de salut (sense refredats, galteres, castracions recents ni ferides) com en les condicions òptimes d'higiene. Els animals han de participar nets, polits, sense paràsits, ferrats o amb els cascos retallats.

La detecció del problema de salut i condicions corporals inadequades dels cavalls participants en les passades seran responsabilitat del veterinari que comunicarà les incidències als organitzadors. La dosificació del pes de les càrregues i la seva correcta fixació seran responsabilitat dels organitzadors.

Els protocols que s'utilitzen per avaluar el benestar dels cavalls, consideren molts altres punts relacionats sobretot amb l'allotjament dels animals i amb la possibilitat que puguin dur a terme el comportament normal propi de la seva espècie.

La festa dels Tres Tombs, però, té una durada molt curta i no suposa l'allotjament de l'animal en un lloc diferent de l'habitual. Per tant, els possibles problemes de benestar que es poguessin derivar d'unes males condicions d'allotjament no s'inclouen en aquest protocol perquè ni estan directament relacionades amb la festa dels Tres Tombs ni són conseqüència del fet que el cavall hi participi.

3.2 - Supervisió de les condicions de transport, càrrega i descàrrega dels animals

Tots els vehicles que transportin èquids en les nostres activitats, hauran de complir les normatives que exigeix el "Registre de transportistes i mitjans de transport d'animals vius" del departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural, tant en el referent als vehicles (ATES) com als seus responsables (BAT).

Abans de realitzar el transport i durant el transport s'hauran de seguir les recomanacions següents:

Els animals s'han d'abeurar abans de realitzar qualsevol transport. Per tant, en els moments previs cal que tinguin aigua a disposició. Al matí, donarem menjar als animals abans de marxar o en el moment d'arribar al lloc de fer la passada.

El mitjà de transport dels animals ha d'estar homologat pel fabricant assegurant que és un transport adequat per al transport d'animals, més concretament per a èquids. També haurà d'haver passat les homologacions corresponents i no podrà encabir més animals que els indicats.

El mitjà de transport estarà en bon estat de conservació, sense elements perillosos que puguin provocar talls, cops, i altres incidents.

El veterinari supervisarà que els animals s'han transportat en mitjans de transport que garanteixen el seu benestar; la càrrega i descàrrega dels animals es fa de manera tranquil·la, evitant al màxim l'estrès als animals; els cavalls disposen del passaport o documentació corresponent, i no hi ha cap animal sota els efectes de sedants o estimulants.

Si aquestes condicions no es compleixen, el veterinari responsable del benestar dels animals informarà els organitzadors, que hauran de prendre les mesures oportunes.

4) CAVALCADA - PASSADA

En aquest apartat desenvoluparem altres temes relacionats amb les cavalcades.

Cal tenir en compte que els recorreguts que fan els cavalls que participen en la festa dels Tres Tombs són curts i sense dificultat. A més, la majoria dels carros són de fantasia (és a dir, pesen molt menys del que semblaria). Per tant, els possibles riscos pel benestar animal causats per un sobreesforç dels cavalls que participen en la festa queden pràcticament descartats.

Cal fer palès que de la majoria d'estudis científics fets arreu del món, podem assenyalar que els cavalls participants en els Tres Tombs, que pesen entre 350 i 500 kilograms, poden pot arrossegar, com a mínim, entre el doble i el triple del seu pes, en funció de la seva morfologia i del tipus carruatge o carro que porti.

En teoria, els cavalls que participen en la festa dels Tres Tombs podrien veure reduït el seu benestar si es produís algun dels següents problemes:

- ✚ Que el cavall tingui un problema de salut que li causi dolor o li dificulti fer l'activitat que se li demana durant la festa o tingui una condició corporal inadequada, que indiqui un problema de salut o que li dificulti fer l'activitat que se li demana durant la festa.
- ✚ Que la càrrega que el cavall ha d'arrossegar sigui excessiva o estigui fixada al cos de l'animal de forma inadequada, causant-li incomoditat, ferides o lesions.
- ✚ Que el recorregut que ha de fer el cavall durant la festa inclogui trams, pujades, baixades o revolts en els quals l'animal pugui relliscar i lesionar-se.
- ✚ Que l'animal s'espanti a causa de possibles sorolls o a la proximitat excessiva del públic, en el cas que l'animal no estigui acostumat a la proximitat de persones desconegudes.

4.1 - Punt d'arribada i sortida

Si els animals han de restar al remolc o camió una estona abans de descarregar-los, cal assegurar-nos que tenen una ventilació correcta.

Un cop passat aquest temps prudencial, s'obriran les portes del vehicle tot mantenint les barres de seguretat per evitar accidents.

Quan es descarregui, obligatòriament, amb la rampa, cal fer-ho amb calma assegurant que l'animal baixa amb tranquil·litat, sense investides o moviments excessivament pronunciats per tal de minimitzar possibles lesions.

Un cop descarregats, es fermaran en un lloc estable i fort; a ser possible evitant la proximitat d'altres cavalls que no siguin del seu ramat per tal d'evitar estressos, rivalitats de lideratge i possibles incidents.

L'organització ha de garantir la presència d'aigua potable a la zona de concentració (és important que l'aigua no estigui en bidons, ni estancada, per tal d'evitar el risc de contagis).

L'organització marcarà l'espai per descarregar els carros i carruatges de la forma més segura evitant que el públic estigui en un indret inadequat i que l'equip pugui realitzar la descàrrega amb seguretat.

Per facilitar la feina del veterinari, tots els cavalls participants hauran de sortir del mateix punt de partida. En cas que, per necessitats tècniques o organitzatives, hi hagués més d'un punt de sortida, el veterinari gaudirà del suport de l'organització per fer el seguiment en els diferents espais.

En tota la passada el veterinari tindrà el suport d'un membre de l'organització a qui li comunicarà si algun cavall ha d'interrompre el seu recorregut per raons de falta de benestar. En aquest supòsit serà l'organització qui donarà les ordres corresponents per treure el cavall de la passada.

L'organització tindrà una lona preparada que poder aïllar de l'ambient el cavall que necessiti atenció en cas d'accident greu o atenció immediata, d'aquesta manera es reduirà l'estrès de l'animal i es facilitarà la feina del veterinari.

L'organització serà responsable de la inspecció del recorregut previ a la passada; de què el recorregut estigui en bones condicions i que gaudeixi de la seguretat i mides de control que s'hagin pactat amb les autoritats, per evitar situacions de perill, que no hi hagi sorolls i públic massa pròxim als cavalls i del control de passaports dels èquids participants.

4.2 - 1a enganxada

Durant la raspallada i poliment dels cavalls, molts espectadors s'apropen a acariciar els animals. Sempre s'haurà de dir si ho poden fer o no, com i per on fer-ho.

A l'hora d'enganxar, cal fer-ho amb calma i tranquil·litat. Ens assegurarem que el públic estigui a una distància prudencial per tal d'evitar trepitjades i altres possibles petits incidents.

Cal vetllar perquè els guarniments siguin adequats pels animals i carros, que el collar i altres elements de la guarnició siguin de la seva mida, ja que massa gran pot encetar l'animal i massa petit pot dificultar-ne la respiració i causar malestar. Els guarniments han d'estar en bon estat i ben polits. Cal, per tant, fer especial atenció a sofres, ventreres, tirants, regnes, serretes, collars, embocadures, esperons, ferradures i bridons.

Una vegada els cavalls estan enganxats al carro o carruatge, no deixarem el carruatge o carro sol i sempre hi haurà un responsable del conjunt per evitar problemes (arrencades fora de temps, enredades de regnes, treure's un bridó, etc.).

Als carros, sempre hi haurà un nombre d'animals adequat al pes del vehicle, d'acord amb les pautes ja comentades en l'apartat quart en el qual es fa palès que de la majoria d'estudis científics fets arreu del món, podem assenyalar que els cavalls participants en els Tres Tombs, que pesen entre 350 i 500 kilograms, poden pot arrossegar, com a mínim, entre el doble i el triple del seu pes, en funció de la seva morfologia i del tipus carruatge o carro que porti.

També cal revisar que els carros estiguin en perfecte estat de funcionament (frens, rodes, engreixats d'eixos o altres elements de seguretat).

4.3 - Avaluació del benestar dels cavalls abans i durant la seva participació en la festa

Aquesta avaluació es durà a terme mitjançant quatre accions:

4.3.1 – 1a acció

Abans que els cavalls comencin la seva participació en la festa, el veterinari responsable del benestar dels animals faci una inspecció ocular per tal d'avaluar la condició corporal i la salut dels cavalls. Per dur a terme aquesta avaluació, el veterinari responsable del benestar dels animals utilitzarà els següents indicadors:

Condició corporal

Per a la puntuació de la condició corporal s'utilitza un mètode estandarditzat que avalua la quantitat de greix de l'animal mitjançant una escala de l'1 al 5. La condició corporal pot variar per molts factors, com per exemple, l'alimentació i la disponibilitat de menjar, les activitats reproductives, la climatologia, l'entrenament o activitats de treball i la presència de paràsits, problemes dentals o malalties.

✚ *Alteracions de la pell*

Es consideren alteracions de la pell les zones sense pèl, les cicatrius, les ferides i les inflamacions. Algunes de les diverses raons per les quals aquestes alteracions poden estar presents en l'animal són: cops, tipus i qualitat del material que es fa servir per entrenar o treballar, tipus, quantitat i intensitat de treball, baralles amb altres cavalls i malalties.

✚ *Inflamació de les articulacions*

Quan hi ha augment del fluid en els teixits que envolten una articulació es produeix una inflamació de l'articulació. Aquesta inflamació pot ser dolorosa i indicativa d'algunes alteracions com per exemple, artritis, lesions, infeccions o fractures òssies.

✚ *Coixesa*

La coixesa ve definida per un moviment anormal que es fa més evident durant la marxa. Aquesta afecció redueix la capacitat del cavall per fer servir una o més potes de manera normal. En molts casos redueix la mobilitat dels cavalls que poden arribar a ser incapaços d'aguantar el seu propi pes sobre les extremitats afectades. La condició d'estar coixa produeix malestar i dolor, i pot ser conseqüència de moltes afeccions clíniques diferents.

✚ *Condició del pelatge*

La condició del pèl depèn tant de la salut del mateix pèl com de l'estat general de salut de l'individu. Per tant, una bona condició del pelatge és un indicador de bona salut del mateix i de bon estat de salut general de l'individu. Al contrari, una mala condició d'aquest pelatge pot ser indicatiu de diverses condicions clíniques o d'una nutrició pobre.

✚ *Signes de falta de cura dels cascs*

El sobre creixement i el mal maneig dels cascs, com el no ser retallats regularment o estar mal retallats, són signes de falta de cura dels cascs. Així mateix, aquesta condició pot ser una font de dolor per l'animal.

En tot moment, si algun cavall tingués una condició corporal inadequada o mostrés algun dels signes de mala salut esmentats anteriorment, el veterinari responsable del benestar dels animals informará el responsable de la festa, que hauria de procedir a impedir participació del cavall.

4.3.2 – 2a acció

Abans que el cavall comenci el seu recorregut i un cop s'hagi fixat la càrrega, el veterinari, acompanyat per una persona competent en la matèria d'enganxament, avaluaran si tant la càrrega com la forma en què s'ha fixat a l'animal són adients.

Si la càrrega fos excessiva o estigués mal fixada, el veterinari informará el responsable de la festa, que haurà de procedir a fer les correccions necessàries o, si aquestes no es poden dur a terme, impedir la participació del cavall.

4.3.3 – 3a acció

El veterinari responsable del benestar dels cavalls supervisarà el comportament dels animals durant el recorregut per tal d'identificar tant signe de por com d'incomoditat o dolor. Si algun cavall mostrés signes de por, incomoditat o dolor, el veterinari responsable del benestar dels animals informará el responsable de la festa, que hauria de procedir a interrompre la participació del cavall.

4.3.4 – 4a acció

Per controlar l'estrès dels èquids participants, donat que a la festa dels Tres Tombs hi participen bandes de música i s'utilitzen equips de megafonia per anunciar els participants, i tenint en compte que els sorolls poden causar estrès als animals, cal que la banda de música estigui situada sempre al començament de la rua i a una distància adequada dels cavalls; que els altaveus dels equips de megafonia s'orientin de manera que el so no es projecti directament en direcció als animals, i que no es faci ús de pirotècnia, trabucs ni estris similars en presència dels animals.

Si aquestes condicions no es compleixen, el veterinari informará el responsable de la festa, que haurà de prendre les mesures oportunes per garantir l'acompliment d'aquestes.

També s'haurà de controlar els sorolls externs a la festa que puguin incidir en el benestar dels èquids participants.

4.4 - Durant el recorregut

Es respectarà sempre la distància que indiqui l'organització entre el conjunt de carros per mantenir la distància de seguretat i rectificar qualsevol entrebanc; no apropant-se massa al carruatge o carro de davant per evitar petits xocs i enganxades.

En cas que hi hagi cap contratemps, s'aturarà el carro i s'avisarà els organitzadors de la passada i el conjunt del davant i del darrere. Amb calma, s'intentarà resoldre l'entrebanc.

En cas de no ser possible, ens apartarem per evitar aturar la marxa de la passada i es decidirà l'actuació següent d'acord amb l'organització (desenganxar, agafar un camí curt alternatiu cap al lloc de desenganxar, etc.). En cas d'accident, seguirem les indicacions de les autoritats, protecció civil o emergències mèdiques.

Les vares, tralles i altres elements similars només s'utilitzaran per a la bona guia del carro o carruatge, també es podran fer servir d'element dissuasiu visual, però mai s'utilitzaran de forma incorrecta ni maldestre.

En el recorregut cal vetllar per l'absència d'estímuls sonors (xiulets, sons excessius i eixordadors, etc.) i d'estímuls visuals (globus amb heli i altres) que puguin alterar el comportament dels èquids participants.

També caldrà evitar al màxim les aturades de la cavalcada per poder fer els recorreguts amb la major tranquil·litat possible.

4.5 - Supervisió del recorregut que ha de fer el cavall previ a l'inici de la festa.

L'organització informará del recorregut al veterinari, prèviament a l'inici de la festa, i aquest comprovarà que en el recorregut que han de fer els cavalls no hi hagi cap lloc on els cavalls puguin relliscar o lesionar-se.

Si identifica algun tram del recorregut que pugui causar lesions als animals o que suposi un possible perill pels animals o les persones, el veterinari informará el responsable de la festa, que haurà de prendre les mesures necessàries per garantir la seguretat del recorregut abans que comenci la festa.

4.6 - 2a desenganxada

Es durà a terme com la primera enganxada, amb calma i tranquil·litat, vigilant la gent aliena a la passada que es pugui apropar per veure les tasques de la desenganxada i posterior càrrega en els transports.

5) APORTACIONS EXTERIORS

Com ja hem comentat, aquest protocol és el resultat d'un treball profund i seriós realitzat per les associacions de la federació, des de fa vuit anys.

Com a fonts d'informació, exteriors als associats, per desenvolupar aquest reglament, s'han fet entrevistes, reunions i treballs amb:

- ✚ Participants en els diferents Tres Tombs, aliens a les associacions, tant els muntats com els que van amb carros i carruatges.
- ✚ Altres associacions, entitats i federacions relacionades amb el món dels cavalls.
- ✚ Entitats defensores dels drets dels animals.
- ✚ Administracions locals, de la Generalitat de Catalunya i veterinaris de l'administració.
- ✚ Proveïdors d'èquids i carruatges professionals i no professionals.
- ✚ Veterinaris privats i ferradors.

També hem comptat amb el suport i col·laboració de destacades persones del món del cavall, experts naturalistes i diverses associacions, que ens han donat les seves opinions, ens han facilitat pautes per saber com veuen elles la festa i quines són les seves recomanacions perquè aquest protocol tingui el millor coneixement i aplicació en les festes.

Per això volem fer esment a l'estudi que ens va aportar el Dr. Xavier Manteca, catedràtic – veterinari especialista en benestar i comportament animal de la Facultat de Veterinària de la Universitat Autònoma de Barcelona i de l'AWEC – Animal Welfare Education Centre, a les enriquidores aportacions i consells de l'Associació de Veterinaris Especialistes en Èquids de Catalunya, el consell i aportació de la Federació de Sant Medir de Barcelona, les aportacions de la Federació Catalana d'Hípica i el treball realitzat, aquest any, pels especialistes del departament d'Acció Climàtica i Acció Rural de la Generalitat de Catalunya, que han contribuït, amb les seves propostes, a la realització d'aquest protocol.

6) RECOMANACIONS PRÒPIES PER LA TROBADA NACIONAL

La Federació Catalana dels Tres Tombs per la realització de la seva Trobada Nacional ha elaborat un reglament propi per particularitzar la festa, que converteix a la població organitzadora en la Capital dels Tres Tombs de Catalunya d'aquell any. Aquest protocol, per la seva extensió i complexitat, està desenvolupat amb les mateixes pautes que aquest protocol, però inclou, en document annex, les particularitats organitzatives pròpies del projecte i està a disposició dels associats que el demanin.

7) CONCLUSIONS

La Federació Catalana dels Tres Tombs comunica a tots els/les associats/des federats/des, l'obligació d'assumir aquest protocol com a norma d'obligat compliment en les seves cavalcades i passades.

En cas que les indicacions d'aquest protocol no es compleixin, la Federació Catalana dels Tres Tombs, aplicarà als pobles que no les hagin complert, diverses sancions que poden anar des de l'amonestació lleu, fins a la baixa com associat en la mateixa federació, en funció de la gravetat d'aquestes, d'acord la potestat que atorguen els estatuts a la junta executiva. S'inclouran, en les sancions, qualsevol infracció de les pautes indicades en aquest protocol, qualsevol infracció de les normes de conducta personal i associativa i qualsevol trencament de les normes d'urbanitat existents, i, a banda de les nostres sancions, denunciarem les mateixes a les autoritats corresponents.

La nostra festa està en un bon camí. Cada any més amics i amigues, veïnes i veïns i població en general, participa en les nostres passades i cavalcades, fent gran aquesta tradició popular i permetent-nos avançar cap a l'excel·lència d'aquesta.

El rigor en l'organització, l'excel·lència en el benestar animal i l'aplicació de les normes previstes és una de les pautes que ens ajudarà en aquest projecte, i per això, la Federació catalana dels Tres Tombs, d'acord amb l'acordat a la seva darrera assemblea, no donarà aixopluc a cap associació que no signi l'aplicació d'aquest reglament en la seva festa.

Juntament amb aquest protocol, la federació continuarà treballant en els conceptes educatius i de coneixement, organitzant jornades, conferències, cursos, tallers i xerrades; redactant i divulgant articles relacionats amb la festa i d'opinió sobre benestar animal, tot fent valdre la relació del cavall amb l'ésser humà i la nostra societat.

També promourem trobades amb associacions eqüestres, federacions, associacions de veterinaris equins i altres associacions de la societat civil per presentar els nostres projectes i caminar plegats cap a una visualització positiva de les nostres activitats.

I declarar, que sempre vetllarem pel benestar dels èquids que participen en les nostres festes i que serem els primers a denunciar els maltractes o incompliments dels protocols davant les autoritats corresponents.

Us convidem a conèixer la festa perquè arribeu a estimar-la com l'estimen les tragineres i traginers del nostre país.

La Federació Catalana dels Tres Tombs, entitat d'interès cívic i social, sense ànim de lucre, està inscrita amb el número 324 en el Registre d'associacions de la Generalitat de Catalunya i d'acord amb els seus estatuts té la finalitat de promoure i divulgar la festa centenària dels Tres Tombs, per tal que assoleixi la màxima qualitat i acceptació, organitzant per aquesta finalitat, tota classe de manifestacions científiques, culturals, artístiques, socials, tradicionals i populars.

8) DECÀLEG DELS TRES TOMBS

1. El benestar del Cavall ha de ser el pilar fonamental de la festa dels Tres Tombs que presenta als ciutadans de Catalunya, generalment en forma de cavalcada, una recreació històrica del patrimoni del transport, el coneixement d'oficis relacionats amb el món dels èquids, gairebé desapareguts, i la presentació de l'orgull traginer que tant ha fet pel desenvolupament del nostre país, en el marc de les activitats de la cultura popular.
2. Els traguiners, responsables dels èquids que mouen els carros i els carruatges que es presenten a les cavalcades, són els principals responsables del seu benestar i conducta. Els traguiners són conscients que la unió amb el seu cavall, sense càstigs i males pràctiques, és la que permet gaudir a tothom d'una gran cavalcada.
3. Per això, des de l'1 de gener fins al 31 de desembre, el traginer té cura del cavall amb diligència i delicadesa. El cavall ha de ser cuidat i protegit en tot moment, essent, aquesta vetlla, part fonamental en el desenvolupament dels èquids i de la mateixa festa.
4. Les administracions públiques, amb les seves normatives, establiran el marc i l'espai de realització de les cavalcades i festes, aportant la seva estructura per tal que la festa es desenvolupi amb la millor realització possible.
5. És obligatori, com a mínim, la presència d'un veterinari especialista en èquids, que exercirà la funció de control del benestar dels èquids i aconsellarà als organitzadors en el que consideri millor per aquests.
6. Tots els èquids requereixen revisions periòdiques, bàsicament realitzades per veterinaris i ferrers, per tal de garantir el seu bon estat salut i motricitat. A més tots els èquids rebran les vacunacions que exigeix l'administració, mantenint les corresponents pautes sanitàries.

7. S'aconsella fer les cavalcades en el primer semestre de l'any per tal que els èquids tinguin bones condicions de temperatura en els recorreguts.
8. Els recorreguts seran controlats per l'administració, els organitzadors i els veterinaris per vetllar que estiguin en bones condicions i que gaudeixin de la seguretat i mides de control que s'hagin acordat, per evitar situacions de perill i que no hi hagi sorolls i públic massa pròxim als cavalls.
9. Les males pràctiques en l'aplicació del protocol de la federació, es castigaran amb diverses sancions que poden anar des de l'amonestació lleu, fins a la baixa com associat en la mateixa federació, en funció de la gravetat d'aquestes, d'acord la potestat que atorguen els estatuts a la junta executiva. S'inclouran, en les sancions, qualsevol infracció de les pautes indicades en aquest protocol, qualsevol infracció de les normes de conducta personal i associativa i qualsevol trencament de les normes d'urbanitat existents, i, a banda de les nostres sancions, denunciarem les mateixes a les autoritats corresponents.
10. La festa dels Tres Tombs té l'esperit, l'ànim i la voluntat de ser la festa popular més gran d'aquest país, que defensa alhora, el benestar animal, el coneixement de la nostra història i la cultura popular.
Aquest és el nostre principal objectiu i per això lluitarem amb la força i orgull que ens donen les nostres associades i associats i el poble de Catalunya.

Aquest protocol entrarà en vigor el dia 1 de gener del 2023 i serà d'obligat compliment per a totes les associacions federades, entitats col·laboradores, participants en les cavalcades i passades i ajuntaments adherits a les activitats de la Federació Catalana dels Tres Tombs.

Signat, per la Junta Executiva, a Vilanova i la Geltrú, el 3 de desembre del 2022

